

R.T.T. - RADIO MARITIEME DIENSTEN

KUSTSTATION OOSTENDE

DE PIONIERSTIJD

Op uitnodiging van Koning Leopold II, die steeds een grote interesse betoonde voor al wat nieuw en vooruitstrevend was, kwam Marconi in maart 1900, zijn uitvindingen in het Koninklijk Paleis te Brussel demonstreren. Het resultaat was overtuigend.

Op 3 november 1900, amper vijf jaar nadat Marconi er in geslaagd was een afstand van een honderdtal meter tussen een zender en een ontvanger te overbruggen, kwam het eerst Belgische radiostation in dienst.

De initiële stap werd gezet in De Panne, toen van daaruit radiocontact kon worden gehouden met de mailboot "Princesse Clémentine" en dit gedurende de ganse overtocht Oostende-Dover.

Hoewel in die tijd gebruik werd gemaakt van zeer primitieve zenders en ontvangers en de normale draagwijdte van de signalen zich beperkte tot ongeveer 60 km., werd het nut van de draadloze telegrafie niettemin spoedig bewezen door enkele geslaagde hulpacties via radio. Het toenmalig Beheer van het Zeewezen besloot dan ook alle mailboten met radio uit te rusten. België beet meteen de spits af, vermits het aldus het eerste land was dat een regelmatige lijn van met radio uitgeruste passagiersschepen exploiteerde.

HET KUSTSTATION OOSTENDE-RADIO NU

Het kuststation Oostende-Radio is geografisch verspreid over verschillende plaatsen gelegen in West- en Oost-Vlaanderen.

In Oostende bevinden zich de bedieningstafels van waarop alle zenders en ontvangers kunnen worden gekozen of be-
luisterd (=operatoren).

Te Oudenburg bevindt zich het **ontvangantennepark** van Oostende-Radio. Diverse antennes (7 soorten) staan er opgesteld op een circa 63 ha groot terrein, gelegen op 8 km van Oostende. De afstand tot de kust in vogelvlucht bedraagt 5 km.

Het kuststation Oostende-Radio beschikt voor het afwikkelen van het middengolf- en kortegolfverkeer over twee **zendcentra**, nl. te Middelkerke en te Ruiselede. Deze zenders worden automatisch gestart en eventueel van frequentie veranderd vanuit Oostende.

Gezien de beperkte reikwijdte van een VHF-verbinding (=metergolfverbinding) beschikt Oostende-Radio, ten einde heel de Belgische kust en de Scheldemonding te kunnen bedienen, over drie bijkomende **relaisstations** gelegen te De Panne, te Zeebrugge en te Oostende Centrum (Europacentrum). Het station te De Panne heeft hoofdzakelijk tot doel van het VHF-verkeer met schepen in het Kanaal mogelijk te maken. Zeebrugge bedient volledig de Scheldemonding.

Hierna volgt een overzicht van de bedrijvigheden van Oostende-Radio.

1. Vooreerst zijn er de veiligheidsfuncties :

- * Uitluisteren naar nood-, spoed- en veiligheidsberichten en onverwijld de nodige contacten leggen met de reddingsdiensten van het Loodswezen en de Luchtmachtbasis te Koksijde, indien het noodgeval zich voordoet in de Belgische "Search and Rescue"-zone. Er wordt bestendig uitgeluisterd op de telefoniefrequentie 2.182 kHz en het VHF-kanaal 16 en op de telegrafiefrequentie 500 kHz.
- * Uitzenden van dringende berichten aan zeevarenden. Dit zijn de mededelingen over toestanden die een gevaar voor de scheepvaart kunnen inhouden. Dit gebeurt op geregelde tijdstippen, zowel in de radiotelegrafie als in de radiotelefonie. Ook de radiotelex is in dit systeem ingeschakeld.
- * Uitzending van weerberichten, stormberichten, ijsberichten.
- * Verstrekken van medische adviezen bij ongevallen of ziektegevallen op schepen ter zee. Deze informatie wordt geleverd door het Krijgsgasthuis in Antwerpen.

2. In tweede instatie zijn er de economische en commerciële functies :

Realiseren van radioverbindingen tussen schip en wal (in beide richtingen) zowel in radiotelefonie, radiotelegrafie als radiotelex.

* Radiotelefonie

- VHF of metergolven. Bestendige aanwezigheid. Zeer klare verbindingen dank zij frequentiemodulatie, doch wel beperkt in afstand :30 à 100 km, naargelang van weers- en propagatie-omstandigheden. Er zijn relaisstations in De Panne en in Zeebrugge.
- MF of middengolven. Bestendige aanwezigheid. Bereik : 1.000 à 4.000 km.
- HF of korte golven. Bestendige aanwezigheid in bepaalde banden, overeenkomstig internationale akkoorden.
Oostende-Radio kan dus telefonieverbindingen tot stand brengen tussen een landabonnee en de operator aan boord van een schip over de gehele wereld.

* Radiotelegrafie

In telegrafie geschiedt de contactname schip-wal nog steeds via de morse. De frequentiebanden waarop het kuststation luisterstand verzekert, worden aan de schepen kenbaar gemaakt door het continu uitzenden van zgn. CQ-programma's.

- MF of middengolven. Bestendige aanwezigheid. Bereik : 1.000 à 4.000 km.
- HF of korte golven. Bestendige aanwezigheid met wisselende ontdubbeling in verschillende banden. Simultane beluistering van verschillende frequenties in één band en waar nodig, zelfs over verscheidene banden gespreid, dank zij een scanningsysteem dat automatische beurtbeluistering met een minimum aan operatoren mogelijk maakt.

* Radiotelex = TOR (Telex Over Radio)

Bestendige aanwezigheid in diverse frequentiebanden. Door de nieuwste technieken toe te passen kende Oostende-Radio ook een primeur op het gebied van de radiotelex. Een volautomatisch systeem biedt de schepen de mogelijkheid om zonder tussenkomst van een operator in verbinding te komen met een telexabonnee aan de wal, waar ook ter wereld. De technieken als scanning (aftasting) van alle frequentiebanden en selectieve oproep hebben hier zeker toe bijgedragen. De telexberichtenwisseling over radioweg is weliswaar technisch de meeste ingewikkelde doch elektronisch de best bewaakte verbinding. Dit systeem kent dan ook de laatste jaren een snelle ontwikkeling in het maritieme verkeer vooral ten nadele van het morse-telegrafieverkeer. Het biedt nl. verscheidene voordelen t.o.v. het morse-systeem, zoals : een hoge afwikkelingssnelheid, een zeer laag foutenpercentage, geheimhouding, een lagere kostprijs, inzet van minder gekwalificeerd personeel aan boord van het schip en de reeds ver doorgedreven automatisatie waarbij de mogelijkheid van converseren in het bijzonder moet worden onderstreept.

De verbinding tussen het bedieningscentrum te Oostende en de verschillende andere exploitatiecentra gebeurt via een vaste kabelverbinding. De vitale punten, nl. Oudenburg (=ontvangststation), Ruiselede en Middelkerke (=zendstations) zijn eveneens met Oostende verbonden via een ontdubbelingsweg over straalverbinding.

Johnny MONTEYNE
Gids "Lange Nelle"